

■ Az újszülött kompetenciái és a Bababarát ellátás

Gitidiszné Gyetván Krisztina
Védőnő, IBCLC laktációs tanácsadó
2011 05.18

Milyen témákat érintek az előadásomban?

- Evolúciós elméletek az újszülöttről
- Emlősfaj-utódgondozás
- Mit tud a magzat?
- Az első órák történései és azok hatása az anya gyermek kapcsolatokra

■ A „tökéletes anya”

Az evolúció eredménye, hogy az anya az utód túlélését és fejlődését maximálisan képes biztosítani.

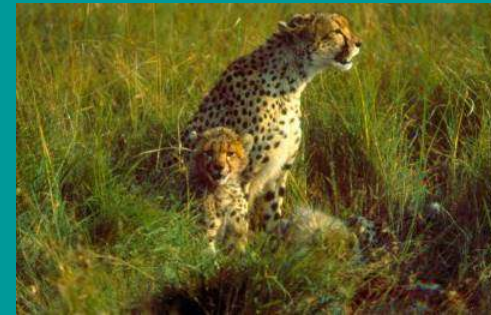
Az anya teste, élettani és lelki mechanizmusai ezt tökéletesen kiszolgálják.

■ „tökéletlen” csecsemő

- „Koraszülött”
- Még ugyanennyi idő járna „bent” (9 hó)
NINO (nine month in, nine month out)
↓
- Gyámoltalanság, kiszolgáltatottság
- Ez csak nagyon „bebiztosítva” működhet!

Emlősök felosztása utódgondozás szempontjából

- Fészeklakó
- Fészekhagyó
- Hordozott (passzív és aktív)
- Elrejtő

Hordozásra születik, mert...

- ... van fogóreflexe
- ... békatartásban tartja a lábát
- ... gyakran ürít
- ... sír, ha magára hagyják
- ... a barna zsírsejtek sűrűbben helyezkednek el a hátán, mint a hasán
- ... lassan szopik
- ... alacsony az anyatej fehérje- és zsírtartalma
- ... a felnőtt medencecsontja biztosítja a baba optimális csípőtartását

Anyatej változása az állatoknál

- hordozó állatok (majom) igény szerint szoptat, 2g/l fehérjetartalom(ember: 1g/l)
- fészeklakó állatok (kutya) gyakran szoptat, 4 g/l
- követő állatok (zsiráf) 4 óránként szoptat, 10g/l - nem tudom
- a nyúl és az őz , azaz olyan állatok, akiknek az anyja hosszú időre elmegy élelmet keresni, és csak 12 óránként szoptat, 12g/l

Kompetens magzat

Mozgásfejlődés

- David Chamberlaine a magzati mozgást a kommunikáció legkorábbi formájának tekinti
- Kategóriák:Önindító aktivitás
Reaktív viselkedés
Interaktív viselkedés

Önindított aktivitás

- 6-8.héten spontán mozgások
- 10.hét magzati mozdulatok
- De Vreis munkacsoport
- Prechtl

Mozgás funkció kettős:
mozgásmintázatokat begyakorolása
keringési pangás megakadályozása

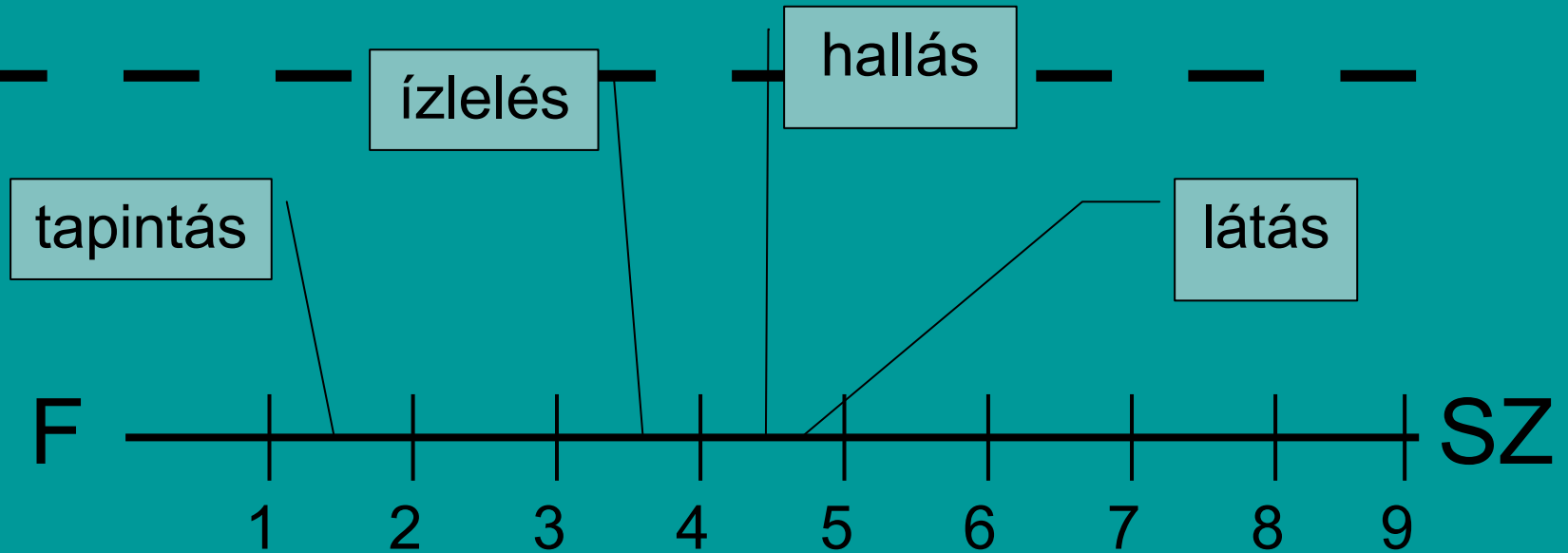
Mozgásfejlődés

- Reaktív viselkedés
- Interaktív viselkedés

Piontelli: iker vizsgálatok

Befogadni a világot

ÉRZÉKELÉS

Tapintás

- A legelső és a legkésőbb eltűnő érzékszervünk
- 7 hetes korban
- 17.héten a magzat teljes bőrfelületi reakciót mutat
- Folytonos érintés
- Haptonómia

Ízlelés

- 15. hét

- Íz preferencia
- Éhség élmény

Szaglás

- Embrió = orr
- Milyen a magzatvíz illata?

Út a
mellbimbóhoz

Hallás

- 20. hét (4. hónap)
- Peiper vizsgálata (1925)
 - anya szívdobogása
 - emésztés
 - légzés
 - mozgás
- Belső hangok
- Külső hangok
- Emberi hang preferálja

Látás

- 16. hét – lehunyt szem
- 7. hónap
- Újszülöttek látása

Érzelmi élet

- Fájdalom
- Újszülöttek
Anand vizsgálata

Sírás

- Vibráció
- Sírás –
karmozgás

Sírás a születésnél?

Szeperációs stressz

- Szeperáció az anyától – megduplázódik az újszülött stresszhormon szintje
- Separation distress call in the human neonate in the absence of maternal body contact K Christensson^{1,2}, T Cabrera⁴, E Christensson¹, K Uvnas-Moberg³ and J Winberg¹ Karolinska Institute¹, Departments of Women and Child Health, Unit of Neonatology, Karolinska Hospital, International Health and Social Medicine² and Pharmacology³, Stockholm, Sweden and Department of Gynaecology and Obstetrics⁴, Twelfth of October Hospital, Madrid, Spain

MOSOLY

- „bélgázmosoly”
- „szociális mosoly(6.hét?)
- 5.gesztációs hónap

TANULÁS – EMLÉKEZÉS

„The womb is the school, and all babies attend”
(Chamberlaine, 1993)

- Kedvenc mese
(De Casper)
- Anya hangja
- Nyugodt szívhang
(Lee Salk)

Összefoglalva: Veleszületett viselkedési minták

- **UTÁNZÁS:** veleszületett képesség (Meltzoff és Moore, 1977)
- **INTERAKCIÓ AKTÍV KEZDEMÉNYEZÉSE** veleszületett szociális kompetencia, az anyai szeretet kiváltásának egyik legfőbb eszköze (Molnár, 1996)
- **HANGUTÁNZÁS** néhány napos újszülött sírás és mozgásmintázata, valamint az anya gesztus-és vokális mintázata között nagy hasonlóság (Trevarthen,)

Születés

- A magas katekolamin szint miatt éber állapotban van(háborítatlan szülés)
- Különleges figyelemmel fordulnak az emberi arc felé, érdeklődésünknek ez az előhúrozottsága velünk született preferenciáink egyike.
- 20-25 cm-re látnak a legélesebben, éppen az annak megfelelő távolságba, amilyenbe a baba az anya arcát látja szoptatás közben (Klaus 2005).

Az utánzó újszülött

- „Homo Imitans” (Meltzoff, Moore 1988)
- „Homo Provocans” (Molnár, Nagy 1997)

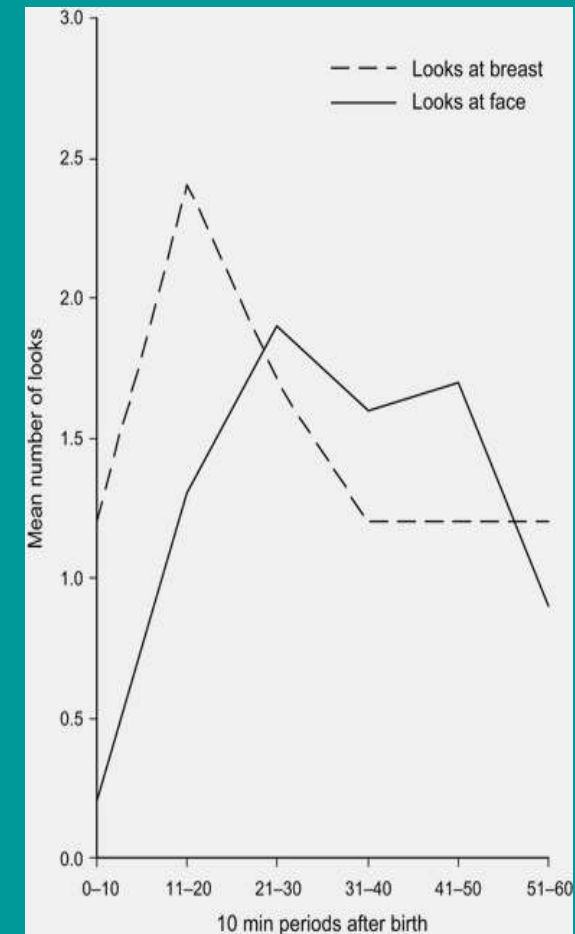
Szemkontaktus (Wellstart)

Hányszor ,mikor néz a csecsemő az anya mellére és az arcára

----- mellre néz

_____arca néz

Börkontaktus

Fázisok

- Első fázis : Sirás Közvetlenül megszületés után (Elválasztás esetén szeparációs disztressz sirás)
- Második fázis: Relaxáció
- Nincs aktivitás (száj, fej, végtagok, test)
- Harmadik fázis: Ébredés
- Kis fejmozgások (fel-le, egyik oldalról a másikra, kis mozgások a végtagokkal, vállal)
- Negyedik fázis: Aktiv fázis
- Mozgatja a végtagokat és a fejet. Keres, megtámaszkodik a végtagokkal, anélkül, hogy a test elmozdulna.

Ötödik fázis : Mászás

- a hasonfekvő újszülött a lábait behajlitja
- a talpait megtámasztva ellöki magát
- a test elmozdul
- a Bauer reflexen alapul (prone crawl reflex)

Hatodik fázis: Pihenés

- bizonyos aktivitás
- száj mozgás
- kéz nyalogatása

Hetedik fázis: Ismerkedés

- Elérte a bimbót, bimbóudvart, súrolja a szájával és elkezd nyalogatni

Nyolcadik fázis : Szopás

9. Fázis : Alvás

Bőrkontaktus - Szaglás

A mell megtalálása

- Részben a SZAGLÁS
- A babák odatalálnak ahhoz a mellbimbóhoz, ami nem lett lemosva!
- 25-ből a 22 eljutott a nem lemosott mellbimbóhoz
- A tisztaság iránti megrögzöttségünk megzavarhatja ezt a normális természetes folyamatot

Szaglás

- A mell szaga mint az egyetlen anyai inger, kiváltja a szag forrása felé történő mászást

Ha a mellbimbó lemosásának van jelentősége.....

- Képzeljük el, hogy a mély leszívás mit okozhat
- Widström A-M, et al Gastric suction in healthy newborn infants (Gyomornedv leszívása egészséges újszülöttek esetén) Acta Paediatr Scand 1987;76:566-72
- A kontroll csoportban szülés után 15 perccel spontán szopó és kereső mozdulatok voltak megfigyelhetők...és 55 perccel szülés után az újszülöttek megtalálták az anyjuk mellbimbóját és szopni kezdtek”
- “Ez a folyamat...meg volt zavarva azoknál az újszülötteknél, akik a gyomruk leszívásán mentek keresztül”

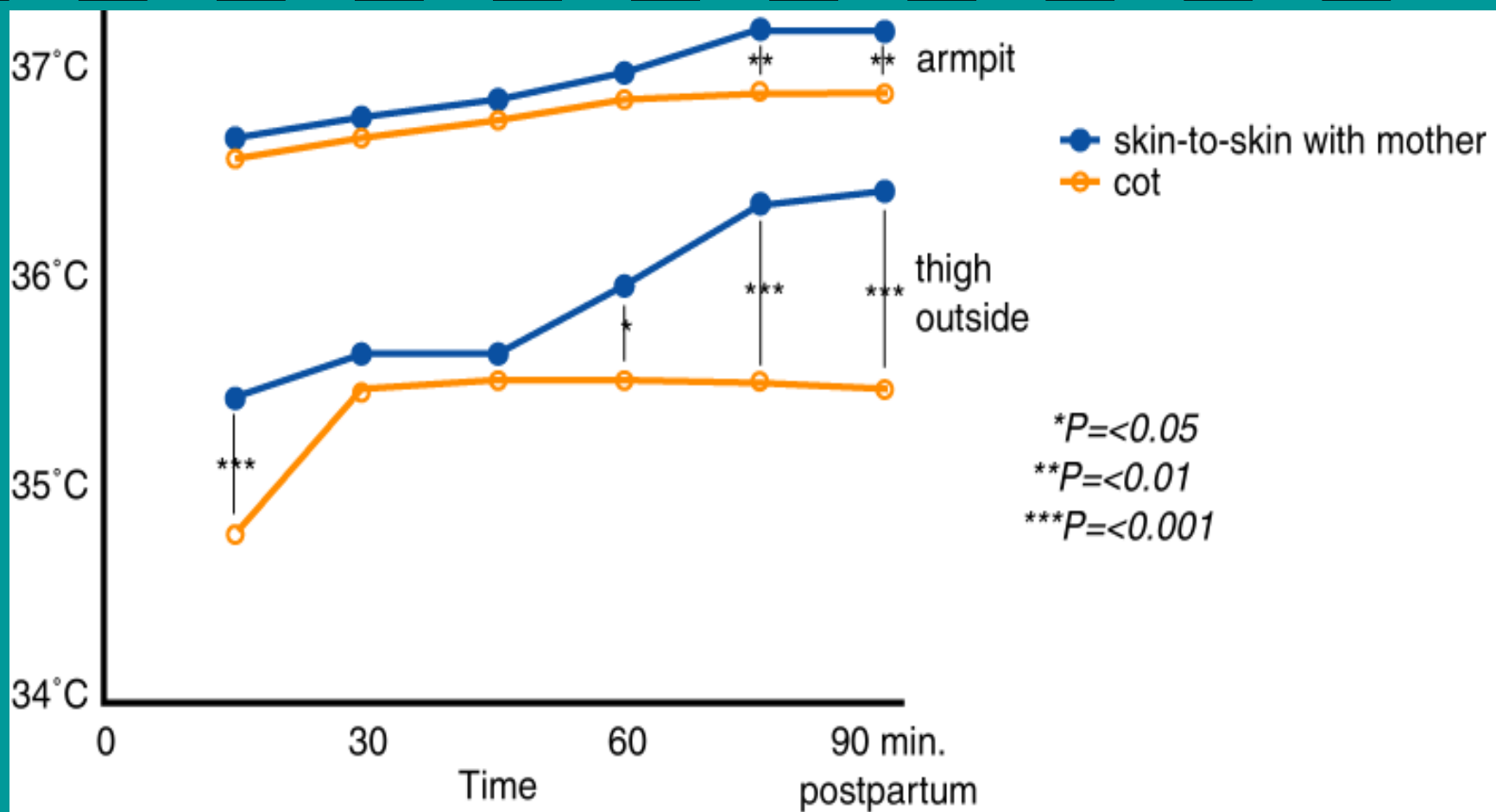
Bőrkontaktus-hőmérséklet

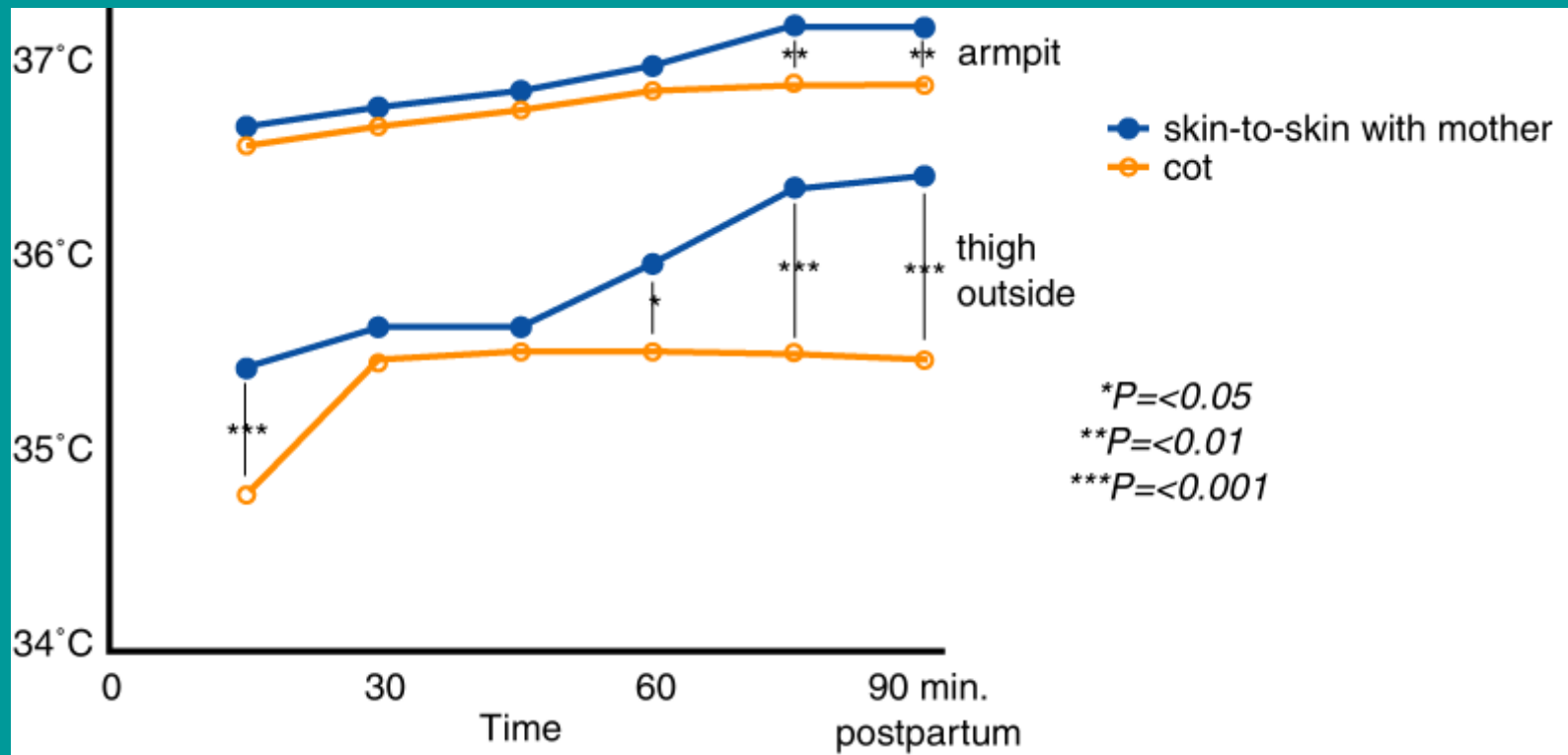
Három csoport

- Minden babát ugyanígy kezeltek életük első 20 percében (szokásos kórházi rutin)
- Utána a következő 90 percben:
Bőrkontaktus az anyával
Az anya karjaiban, de takaróba csomagolva
vagy felöltöztetve
Kiságyban az újszülött osztályon, takaróba
csomagolva vagy felöltöztetve

Eredmények

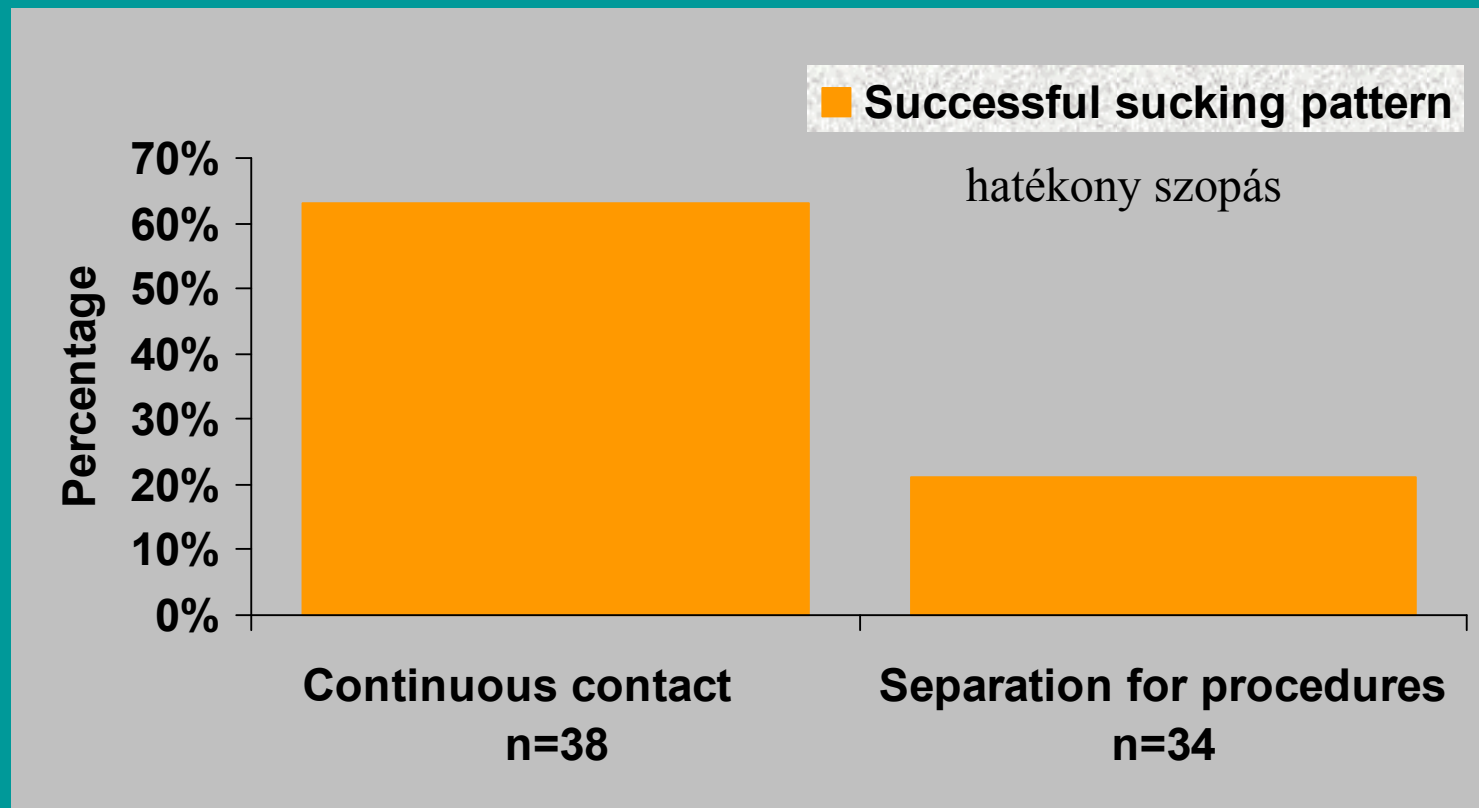
Csecsemők bőrhőmérséklete születés után bőrkontaktusban vs kiságyban

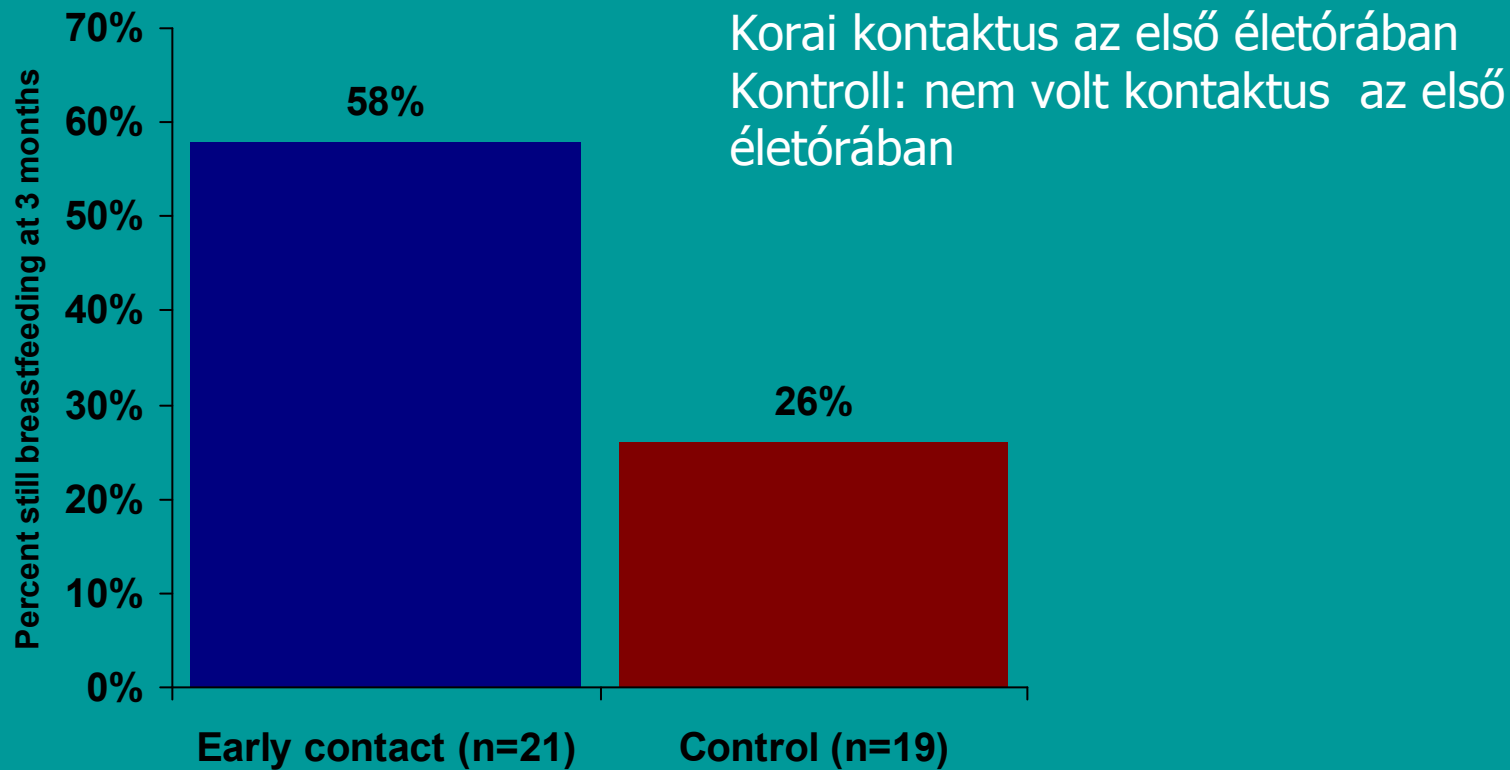
Az újszülött válaszai

- Szag alapján találják meg a mellet
- Megismerik az anyjuk hangját
- A saját anyjuk arcának látványára jobban reagálnak
- Anyai testkontaktus hiánya esetén a teljes szeparációs stressz jeleit mutatják

A szülőszobai gyakorlat hatása a korai szoptatásra

A csecsemő és anya közötti korai bőrkontaktus hatása a szoptatás tartamára

Adapted from: DeChateau P, Wiberg B. Long term effect on mother-infant behavior of extra contact during the first hour postpartum. *Acta Paediatr*, 1977, 66:145-151.

Összefoglalva

- valószínűbb, hogy mellre kerül
- valószínűbb, hogy jól kerül mellre
- stabilabb és normálisabb a hőmérséklete
- stabilabb és normálisabb a szívverése és a vérnyomása
- magasabb a vércukorszintje
- valószínűbb, hogy kevesebbet fog sírni
- valószínűbb, hogy hosszabb ideig fog kizárólagosan szopni

Felhasznált Irodalom

- Andrek Andrea . A kompetens magzat
- J.Bowlby.Attachmann
- M. H. Klaus, P. H. Klaus: A csodálatos újszülött
- M. Sunderland: Okosan nevelni tudni kell!
- M. Guóth-Gumberger, E. Hormann: Szoptatás
- S. Kitzinger: Miért sír a baba?
- Szénási Kornélia:A bizonyosság útjain
- Bereczkei T. Evolúciós pszichológia

Felhasznált szakirodalom

- Chamberlain, D. B. (1999) Reliability of Birth Memory: Observations from Mother and Child Pairs in Hypnosis. *Journal of Prenatal and Perinatal Psychology and Health*, 14 (1-2), 19-30.
- Bystrova, K., Widstrom, A.M., Matthiesen, A.S., Ransjo-Arvidson, A.B., Welles-Nystrom, B., Wassberg, C. (2003) Skin-to-skin contact may reduce negative consequences of „the stress of being born”: a study on temperature in newborn infants, subjected to different ward routines in St. Petersburg. *Acta Paediatrica*, 92 (3), 320-326.
- Christensson, K., Seles, C., Moreno, L. (1992) Temperature, metabolic adaptation and crying in healthy newborns cared for skin-to-skin, or in cot. *Acta Paediatrica Scandinavica*, 8, 488-503.
- Christensson, K., Cabrera, T., Christensson, E., Uvnas-Moberg, K., Winberg, J. (1995) Separation distress call in the human neonate in the absence of maternal body contact. *Acta Paediatrica*, 84, 468-473.
- De Chateau, P., Wiberg, B. (1977a) Long-term effect on mother-infant behaviour of extra contact during the first hour post partum. I. First observations at 36 hours. *Acta Paediatrica Scandinavica*, 66, 137-143.
- De Chateau P, Wiberg P. (1977b) Long-term effect on mother-infant behaviour of extra contact during the first hour post partum. II. A follow-up at three months. *Acta Paediatrica Scandinavica*, 66, 145-151.
- Mazurek, T., Mikiel-Kostyra, K., Mazur, J., Wiczorek, P., Radwanska, B., Pachuta-Wegier, L. (1999) Influence of immediate newborn care on infant adaptation to the environment. *Medycyna Wieku Rozwojowego*, 3 (2), 214-225.
- Meltzoff, A. N., Moore, M. K. (1977) Imitation of facial and manual gestures by human neonates. *Science*, 198, 75-78.
- Montagu, A. (1971) *Touching*. Columbia University Press, New York.
- Moore, E. R., Anderson, G. C., Bergman, N. (2007) Early skin-to-skin contact for mothers and their healthy newborn infants. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 18 (3).
- Nagy E., Molnár P. (1996) Imitáció és provokáció: Az első dialógus. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 52 (36), 55-66.
- Nagy Emese, Molnár Péter (1998) Fogóreflex és kötődés: kapcsolatuk pszichofiziológiai modellje. *Pszichológia*, 1, 35-47.
- Villalon, H. U., Alvarez, P. C., Barria, E. H., Caneleo, D. H., Carrillo, L. M., Duran, S. G. (1992) Effect of early skin-to-skin contact on temperature regulation, heart rate, and respiratory rate in healthy, full-term newborns. *Revista Chilena de Pediatría*, 63 (3), 140-144.
- [1] A YouTube videomegosztón láthatunk egy 10 perces újszülöttről készült felvételt, aki az édesapja nyelvöltögetését utánozza. A címe: Neonate Imitation.

■ KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

